

MAHATMA PHULE KRISHI VIDYAPEETH, RAHURI

All India Coordinated Research Project on Post Harvest Engineering and Technology

Name & complete	All India Co-Ordinated Research Project on Post Harvest			
address of Research	Engineering and Technology,			
Scheme / Centre	Regional Sugarcane and Jaggery Research Station, Kolhapur-			
	Opposite Sh. Shahu Market Yard 416 005			
Year of establishment	1992			
Major objectives/ Mandate for	1. To study the prevalent processes and equipments in different parts of the country for Jaggery.			
Research Scheme /	2. Development & standardization of process for assuring quality products			
Centre	3. To design & develop efficient processing and packaging equipments.			
	4. Improvement of furnaces & sophisticated equipments for fuel economy and reduced drudgery.			
	 5. Development of packages, covers, containers and structures for short term & long term storage of Jaggery with minimum qualitative and quantitative losses at home, farm (processor & distributor levels) both for domestic consumption and export markets. 6. Field evaluation and transfer of laboratory 			
	proven technologies.			
Historical	All India Co-ordinated Research Project on Post-Harvest			
background	All India Co-ordinated Research Project on Post-Harvest Engineering and Technology is functioning at Regional Sugarcane and Jaggery Research Station since 1992. Initially the project was entitled as "All India Co-ordinated Research Project on Processing, Handling and Storage of Jaggery and Khandsari" and Co-ordination unit was functioning at ICAR-Indian Institute of Sugarcane Research, Lucknow (UP)". Research under this scheme was aimed for improving productivity, quality and storability of <i>gur</i> and khandsari through development of better and standardized process, equipment and management technology. During April, 2004, AICRP (Jaggery and Khandsari) was merged with AICRP (PHT) and co-ordination cell was located at ICAR-CIPHET, Ludhiana, Punjab. Subsequently, from 2015, it is named as All India Co-ordinated Research Project on Post-Harvest Engineering with its Coordination unit at ICAR-CIPHET Ludhiana.			
	address of Research Scheme / Centre Year of establishment Major objectives/ Mandate for establishment of Research Scheme / Centre Historical			

5.	Details of the			
	sanctioned posts	Sr. No.	Designation	Sanctioned Post
	posts	1	Associate Professor (SSAC.)	1
		2	Assistant Professor (APE)	1
		3	Senior Technician	1
		4	Mechanic	1
		5	Laboratory Assistant	1
			Total	05

6. Significant / innovative activities and programmes implemented by the Research Scheme / Centre

Due to favorable climatic conditions and soil type, Kolhapur region is one of the sugarcane producing regions of Maharashtra state. The region ranks highest in the Indian Union in the production of high quality sugarcane and jaggery. The agro-based industries based on sugarcane farming have contributed significantly to the overall development of the state and particularly to the prosperity of the rural areas.

In the year 2018-2019, the area under sugarcane cultivation in Maharashtra was about 11.62 lakh hectares and the total production of sugarcane was about 95.20 million tonnes. The average yield of sugarcane was 81.93 tonnes/ha, with an average sugar recovery of 11.25 per cent. About 17.72 percent of sugarcane is used to make jaggery in the state. However, in Kolhapur division, this ratio is almost 27 percent. Jaggery produced in Kolhapur area is famous not only in India but all over the world. Enchanting white and golden color, extraordinary sweetness and aroma are the distinguishing features of the world famous Kolhapur jaggery which was awarded the Geographical Indication (GI) tag in 2014.

Despite its immense scale, there are serious flaws in the jaggery and khandsari industry, including poor productivity, low recovery rates, highly variable production, lack of standardization in quality and technology, underutilization of wasted thermal energy, excessive losses due to poor packaging and storage, and often inadequate sanitary conditions. These factors, both individually and collectively, reduce the profitability and export value of the commodity.

Therefore, the objective of this project is to improve the productivity, quality, and storage capacity of jaggery by developing better and standardized processes, equipment, management technologies, high juice extraction, clarification, cleanliness, handling, and packaging and storage. As a result, this project will provide technically excellent and economically viable technology at the rural threshold, enhancing the profitability and acceptance of these rural industries' products. It

		will also definitely help anavide autilities asset and livete	o.t		
		will also definitely help provide nutritious sweet products lower prices for consumers in rural areas and poor people urban areas. Currently, jaggery is exported to around 29 countries, particula those with Indian-origin migrants. The technology developed the project will boost the export of jaggery and its by-product thereby generating necessary foreign exchange.	in rly in		
7. Major improved/hybrid varieties, agriculture technologies developed at Research		yield over ruling sugarcane varieties. It has excellent jagged quality and keeping quality. The variety is fetching addition rate of Rs. 200/- to Rs. 550/- per quintal in comparison we other varieties. The variety Co 92005 recorded 12.03 jaggery recovery at 12th month crop age, which was 6.32 higher over CoC 671, 8.89 % over Co 8014 and 9.56 % over Co 86032. 2. CoM 09057 sugarcane variety is recommended for jaggery suru and preseason planting in Maharashtra. Higher Ca (25.23%) & CCS yield (27.70) over Co92005. Higher Jaggery yield (12.17%) over Co92005. CoM 09057 gives addition	2. CoM 09057 sugarcane variety is recommended for jaggery in <i>suru</i> and <i>preseason</i> planting in Maharashtra. Higher Cane (25.23%) & CCS yield (27.70) over Co92005. Higher Jaggery yield (12.17%) over Co92005. CoM 09057 gives additional income of Rs. 36000/- over Co92005. High jaggery recovery.		
8.	Major agricultural technological recommendations released by Research Scheme				
	/Centre				
1.	1994- 95	To obtain quality jaggery and better keeping quality, reduction of 20% recommended dose of nitrogen + recommended P ₂ O ₅ and K ₂ O should be applied for sugarcane cultivation			
2.	1995- 96	The <i>kakavi</i> (liquid jaggery) prepared at 104 to 105 0 C showed better keeping quality. Addition of citric acid @ 0.04 per cent helped to minimize crystallization and colour improvement. Use of 0.1 per cent potassium metabisulphite or 0.5 per cent benzoic acid as a preservative improved keeping quality of liquid jaggery.			
3.	1997- 98	For better quality of jaggery, the use of Bhendi stalk as a clarificant @ 2 kg/1000 lit of sugarcane juice is recommended. During shortage of Bhendi the Phalsa as a vegetable clarificant would act as a substitute to Bhendi for juice clarification.			
4.	1999- 2000	For better quality of jaggery, the use of Bhendi stalk as a clarificant @ 2 kg/1000 lit of sugarcane juice is recommended. During shortage of Bhendi the Phalsa as a vegetable clarificant would act as a substitute to Bhendi for juice clarification.			
5.	2003-	Use of Okra stalk powder @ 1.6 kg/ 1000 lit in clarification of juice during boiling found to be beneficial, as a substitute to fresh Okra plant during its non availability or off season for jaggery preparation.			
6.	2003- 04	Three ply packing material (PET/ Al. FOIL / POLY) is recommended as expequality packing material for solid jaggery.	ort		

7.	2006- 07	For export quality jaggery production, pre cleaning of sugarcane before crushing, by soaking in 60 0 C hot water for 10 minutes is recommended.			
8.	2006- 07	For filtration of sugarcane juice in jaggery processing plant, mechanical rotary filtration system consisting of 500 μ screen with 2.5 0 inclination and 20 rpm rotary speed is recommended.			
9.	2009-	To maintain the quality of liquid jaggery during storage (one year), processing of liquid jaggery by centrifuge machine @ 7000 rpm for 5 minutes period is recommended.			
10.	2019-	Flood affected sugarcane can be utilized for the preparation of acceptable quality			
	20	jaggery with better recovery by pre cleaning the flood affected and normal cane			
		by dipping in hot water at 60 °C for 10 minutes and after crushing mixing 50:50			
		proportion of juice is recommended.			
11.	2024-	"Phule Hot Jaggery Stirring Machine" is recommended to release for stirring			
	25	operation of hot jaggery for crystallization after attaining strike point and filling			
		of molds maintaining food safety and hygienic condition as well as reducing			
		labour requirement during jaggery making.			

9.	Future road map of	1. Development of modern technology for juice purification.		
	the research	2. Development of mechanized jaggery powder manufacturing		
		technology.		
		3. To develop a machine for making kakvi during the running		
		process in a short period of time.		
		4. Development of machine for drying jaggery powder.		
		5. Development of value added food products from jaggery and		
		appropriate storage technology for the same.		
10. Measures required 1. To commercialize the technology		1. To commercialize the technology developed and increase		
	for improvement/	revenue generation.		
Research Scheme / institutes.		2. To provide funds for research work from various research		
		institutes.		
	Centre	3. Setting up a training center under this research station.		
		4. Strengthening of pilot scale jaggery processing plant and		
		mechanized semi automatic jaggery processing plant.		

- 11. Photographs (jpeg)
 of historical and
 innovative activities
 of the Research
 Scheme / Centre
- Jaggery pilot plant technology has been disseminated to 10000+ farmers in the state as well as adjoining states and some farmers have partially or fully adopted the technology.
- Liquid jaggery production technology was disseminated to about 3000 farmers and new entrepreneurs started making liquid jaggery under different brand names.
- 10+ jaggery processing technologies and gadgets developed and commercialized.

Okra Powder (Clarification Agent)

Modified Electronic Thermometer

Modified Furnace, Boiling pan, tipping mechanism and Churner

Improved sugarcane juice filtration assembly

Hot jaggery stirring and filling mechanism

Improved Sugarcane juice collection tank

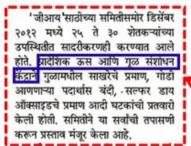
Jaggery Based Finger Millet Cookies

Jaggery Based Little Millet Cookies

Liquid Jaggery

<u>Reference</u>: Maharashtra Times News Paper , 19 Nov. 2013

Multiple Effect Evaporator for Jaggery Processing

Jaggery Powder Making Machine

अखिल भारतीय समन्वित काढणीपश्चात अभियांत्रिकी आणि तंत्रज्ञान संशोधन प्रकल्प

1	संशोधन योजना/	अखिल भारतीय समन्वयीत काढणीपश्चात अभियांत्रिकी आणि तंत्रज्ञान संशोधन			
	केंद्र नाव व	प्रकल्प, प्रादेशिक ऊस आणि गूळ संशोधन केंद्र, कोल्हापूर -416005			
	पूर्णपत्ता:				
2	स्थापना वर्ष:	सन 1992			
3	संशोधन योजना/	१. गुळासाठी देशातील विविध भागात प्रचलित प्रक्रिया आणि उपकरणे यांचा			
	केंद्र	अभ्यास करणे.			
	स्थापनेबाबतचा	२. दर्जेदार उत्पादनांची खात्री करण्यासाठी प्रक्रियेचा विकास आणि मानकीकरण			
	प्रमुखउद्देश:	३. कार्यक्षम प्रक्रिया आणि पॅकेजिंग उपकरणे डिझाइन आणि विकसित करणे.			
		४. इंधन भट्टी आणि अत्याधुनिक उपकरणांची सुधारणा आणि कष्ट कमी करणे.			
		५. घरगुती वापरासाठी आणि निर्यातक्षम बाजारासाठी (प्रोसेसर आणि वितरक			
		स्तरावर) कमीत कमी गुणात्मक आणि परिमाणात्मक गुळाच्या अल्पकालीन			
		आणि दीर्घकालीन साठवणुकीसाठी पॅकेज, कव्हर, कंटेनर आणि संरचना			
		विकसित करणे.			
		६. प्रयोगशाळेत सिद्ध तंत्रज्ञानाचे फील्ड मूल्यांकन आणि हस्तांतरण.			
4	ऐतिहासिकपार्श्वभू	सन 1992 पासून प्रादेशिक ऊस आणि गूळ संशोधन केंद्रावर काढणीपश्चात			
	मी:	अभियांत्रिकी आणि तंत्रज्ञाना वरील अखिल भारतीय समन्वयित संशोधन प्रकल्प			
		कार्यरत् आहे. सुरुवातीला प्रकल्पाचे नाव "गुळ आणि खंडसरीच्या प्रक्रिया,			
		हाताळणी आणि साठवण विषयक अखिल भारतीय समन्वयित संशोधन प्रकल्प"			
		असे होते. समन्वय युनिट IISR Lucknow(UP)" येथे कार्यरत होते.			
		या योजनेंतर्गत संशोधनाचे उद्दिष्ट गूळ आणि खंडसरीची उत्पादकता, गुणवत्ता			
		आणि साठवण क्षमता सुधारण्यासाठी उत्तम आणि प्रमाणित प्रक्रिया, उपकरणे आणि			
		व्यवस्थापन तंत्रज्ञानाच्या विकासाद्वारे होते. एप्रिल 2004 मध्ये, AICRP (गूळ आणि			
		खंडसरी) AICRP (PHT) मध्ये विलीन करण्यात आले आणि समन्वय कक्ष			
		ICAR-CIPHET, लुधियाना, पंजाब येथे स्थित होता.			
		त्यानंतर, 2015 पासून, त्याला ICAR-CIPHET लुधियाना येथे समन्वय			
		युनिटसह अखिल भारतीय समन्वयीत काढणीपश्चात अभियांत्रिकी आणि तंत्रज्ञान			
		संशोधन प्रकल्प असे नाव देण्यात आले आहे.			

	•	•
5	मत्त्रग	पदाचा
J	4014	पदा पा
	<i>c</i> /	
	नागव	ਕਿ
	T MIJ	1(*1

अ.क्र.	पदाचे नाव	मंजूर पदसंख्या
१	सहयोगी प्राध्यापक (मृदशास्त्र व कृषि	8
	रसायनशास्त्र)	
२	सहाय्यक प्राध्यापक (कृषि प्रक्रीया	१
	अभियांत्रिकी)	
3	वरिष्ठ तंत्रज्ञान	१
8	मकॅनिक	१
ч	प्रयोगशाळा मदतनीस	१

संशोधन योजना/ केंद्रामार्फत राबविण्यात आलेले वैशिष्ठ्य पुर्ण उपक्रम

अनुकूल हवामान परिस्थिती आणि मातीच्या प्रकारामुळे कोल्हापूर प्रदेश हा महाराष्ट्र राज्यातील ऊस उत्पादक क्षेत्रांपैकी एक आहे. भारतीय संघात उच्च दर्जाचे ऊस आणि गूळ उत्पादनात या प्रदेशाचे सर्वोच्च स्थान आहे. ऊस शेतीवर आधारित कृषी आधारित उद्योगांनी राज्याच्या सर्वांगीण विकासात आणि विशेषतः ग्रामीण भागात समृद्धी आणण्यात महत्त्वपूर्ण योगदान दिले आहे.

2018-2019 या वर्षात महाराष्ट्रात ऊस लागवडीखालील क्षेत्र सुमारे 11.62 लाख हेक्टर होते आणि एकूण सुमारे 95.20 दशलक्ष टन उसाचे उत्पादन झाले. ऊसाचे सरासरी उत्पादन 81.93 टन/हेक्टर होते, सरासरी साखरेची रिकव्हरी 11.25 टक्के होती. राज्यात सुमारे १७.७२ टक्के ऊस गूळ तयार करण्यासाठी वापरला जातो. मात्र, कोल्हापूर विभागात हे प्रमाण जवळपास २७ टक्के आहे. कोल्हापूर भागात उत्पादित होणारा गूळ भारतातच नाही तर जगभर प्रसिद्ध आहे. मोहक पांढरा आणि सोनेरी रंग, विलक्षण गोडवा आणि सुगंध ही जगप्रसिद्ध कोल्हापूर गुळाची वैशिष्ट्यपूर्ण वैशिष्ट्ये आहेत ज्याला 2014 मध्ये भौगोलिक संकेत टॅग (GI) प्रदान करण्यात आला होता.

प्रचंड मोठेपणा असूनही, गूळ आणि खंडसरी उद्योगामध्ये खराब उत्पादकता, कमी पुनर्प्राप्ती, उत्पादनाची अत्यधिक परिवर्तनशीलता, गुणवत्ता तसेच तंत्रज्ञानाच्या मानकीकरणाचा अभाव, वाया जाणाऱ्या उष्णता ऊर्जेचा वापर न करणे, खराब पॅकेजिंग आणि स्टोरेजमुळे होणारे जास्त नुकसान आणि बर्याच बाबतीत स्वच्छताविषयक परिस्थितीची अपेक्षा न करणे या बाबतीत गंभीर त्रुटी आहेत. हे घटक वैयक्तिकरित्या आणि एकत्रितपणे कमोडिटीची नफा आणि निर्यात मूल्य कमी करतात.

त्यामुळे चांगल्या आणि प्रमाणित प्रक्रिया, उपकरणे आणि व्यवस्थापन तंत्रज्ञान, उच्च रस काढणे, त्याचे स्पष्टीकरण, स्वच्छता, हाताळणी आणि पॅकेजिंग आणि स्टोरेज विकसित करून गुळाची उत्पादकता, गुणवत्ता आणि साठवणक्षमता सुधारणे हा प्रकल्पाचा उद्देश आहे. त्यामुळे हा प्रकल्प, ग्रामीण उंबरठ्यावर तांत्रिकदृष्ट्या उत्कृष्ट आणि आर्थिकदृष्ट्या व्यवहार्य तंत्रज्ञान उपलब्ध करून देईल ज्यामुळे ग्रामीण उद्योगाच्या या उत्पादनांची नफा आणि स्वीकार्यता वाढेल. ग्रामीण भागात राहणाऱ्या ग्राहकांना आणि शहरी भागातील गरीब लोकांसाठी कमी किमतीत पौष्टिक गोड

		ਸਟਾਰੀ	ज्यास्त्रक्षा ह	करून देण्यात नक्कीच मदत होईल.		
		सध्या, गुळाची निर्यात सुमारे 29 देशांमध्ये केली जाते, विशेषत: जिथे भारतीय				
		वंशाचे स्थलांतरित झाले आहेत. प्रकल्पात विकसित तंत्रज्ञान गूळ आणि त्याच्या				
		उपपदार्थांच्या निर्यातीला चालना देईल आणि आवश्यक परकीय चलन मिळवेल.				
7	المناف المناف					
/			1. को-92005 उसाच्या प्रचलित वाणांपेक्षा जास्त ऊस उत्पादन आणि गुळाचे उत्पन्न			
	केंद्रा मार्फत विकसित/		नोंदवले. यात उत्कृष्ट गुळाचा दर्जा आणि ठेवण्याची गुणवत्ता आहे. या वाणांस ५० रुपये अतिरिक्त दर मिळत आहे. 200/- ते रु. इतर जातींच्या तुलनेत 550/-			
	प्रसारित करण्यात			तिरिक्त दर मिळत आहे. 200/- त रु. इतर जाताच्या तुलनत 330/- त. Co 92005 या जातीने 12 व्या महिन्याच्या पिकाच्या वयात		
	अलोले			ज्ञ पुनर्प्राप्ती नोंदवली, CoC 671 पेक्षा 6.32%, Co 8014 पेक्षा		
	वैशिष्ठ्यपुर्ण			ज्य पुनप्राप्ता नादवला, ८०८ ७७१ पद्मा ७. <i>५२%</i> , ८० ४०१४ पद्मा ण Co 86032 पेक्षा 9.56% जास्त होती.		
	•			ज ८० ४००३२ पद्मा ५.३०% जासा होता. 57 ऊस जातीची महाराष्ट्रात सुरु आणि पूर्व हंगाम लागवडीसाठी		
	वाण, कृषि			जरस केली जाते. Co92005 पेक्षा जास्त ऊस (25.23%) आणि		
	तंत्रज्ञान	•		ारस कला जात. C692005 पद्मा जासा ऊस (23.23%) जाजा ा (27.70).Co92005 पेक्षा जास्त गुळाचे उत्पन्न (12.17%).CoM		
	CIARIT			वे अतिरिक्त उत्पन्न देते. 36000/- Co92005 वर. उच्च गूळ		
			७५७ स्ट. प्राप्ती.	1 Militari 5(411 411. 30000)- C092003 4t. 3-4 12		
8	संशोधन योजना/	,	1994-	दर्जेदार गूळ मिळविण्यासाठी आणि दर्जेदार ठेवण्यासाठी, उसाच्या		
0	केंद्रा मार्फत	1.	95	लागवडीसाठी 20% शिफारस केलेले नायट्रोजन + शिफारस		
	विकसित/		93	केलेले P2 O5 आणि K2¬ O वापरावे.		
	प्रसारित आलेले	2.	1995-	104 ते 105 डिग्री सेल्सिअस तापमानात तयार केलेली काकवी		
	वैशिष्ठ्यपुर्ण कृषि	2.	96	(द्रव गुळ) चांगली ठेवण्याची गुणवत्ता दर्शवते. सायट्रिक ऍसिड @		
	संशोधन		90	०.०४ टक्के जोडल्याने स्फटिकीकरण आणि रंग सुधारणा कमी		
	शिफारशी			होण्यास मदत झाली. संरक्षक म्हणून ०.१ टक्के पोटॅशियम		
				मेटाबायसल्फाइट किंवा ०.५ टक्के बेंझोइक ऍसिडचा वापर		
		केल्यास द्रव गुळाची गुणवत्ता सुधारते.				
		3.	1997-	गुळाच्या चांगल्या गुणवत्तेसाठी, भेंडीच्या देठाचा वापर @ 2		
		<i>J</i> .	98	kg/1000 लीटर उसाचा रस म्हणून करण्याची शिफारस केली		
				जाते. भेंडीच्या कमतरतेच्या वेळी रस स्पष्टीकरणासाठी भाजीपाला		
				स्पष्ट करणारा फलसा भेंडीला पर्याय म्हणून काम करेल.		
		4.	1999-	गुळाच्या चांगल्या गुणवत्तेसाठी, भेंडीच्या देठाचा वापर @ 2		
		'	2000	kg/1000 लीटर उसाचा रस म्हणून करण्याची शिफारस केली		
			2000	जाते. भेंडीच्या कमतरतेच्या वेळी रस स्पष्टीकरणासाठी भाजीपाला		
				स्पष्ट करणारा फलसा भेंडीला पर्याय म्हणून काम करेल.		
		5.	2003-	भेंडीच्या देठाची भुकटी @ १.६ kg/ 1000 lit चा रस उकळताना		
],	04	वापरणे फायदेशीर ठरते, ताज्या भेंडीच्या रोपाची उपलब्धता		
			07	नसताना किंवा गूळ तयार करण्यासाठी बंद हंगामात त्याला पर्याय		
				म्हणून.		
		6.	2003-	घन गुळासाठी निर्यात दर्जाचे पॅकिंग साहित्य म्हणून थ्री प्लाय पॅकिंग		
		0.	2005-			

			04	मटेरियल (पीईटी/अल. फॉइल/पॉली) शिफारसीय आहे.
		7.	2006-	निर्यातीच्या दर्जाच्या गुळाच्या उत्पादनासाठी, गाळप करण्यापूर्वी
			07	ऊसाची पूर्व साफसफाई करून, 60 डिग्री सेल्सिअस गरम पाण्यात
				10 मिनिटे भिजवून ठेवण्याची शिफारस केली जाते.
		8.	2006-	गूळ प्रक्रिया प्रकल्पात उसाचा रस गाळण्यासाठी, 2.5 0 झुकाव
			07	आणि 20 rpm रोटरी गती असलेली 500 µ स्क्रीन असलेली
				यांत्रिक रोटरी फिल्टरेशन प्रणालीची शिफारस केली जाते.
		9.	2009-	साठवणुकीदरम्यान (एक वर्ष) द्रव गुळाची गुणवत्ता राखण्यासाठी,
			10	5 मिनिटांच्या कालावधीसाठी 7000 rpm वर सेंट्रीफ्यूज मशीनद्वारे
				द्रव गुळावर प्रक्रिया करण्याची शिफारस केली जाते.
		10.	2019-	पूरग्रस्त ऊस स्वीकार्य दर्जाचा गूळ तयार करण्यासाठी वापरला
			20	जाऊ शकतो आणि पूरग्रस्त आणि सामान्य ऊस 60 डिग्री
				सेल्सिअस तापमानात 10 मिनिटे गरम पाण्यात बुडवून आणि
				50:50 च्या प्रमाणात रस मिसळल्यानंतर पूरग्रस्त आणि सामान्य
				उसाची पूर्व साफसफाई करून चांगली पुनर्प्राप्ती केली जाऊ शकते.
		11.	2024-	"फुले गरम गूळ ढवळण्याचे यंत्र" स्ट्राइक पॉइंट गाठल्यानंतर
			25	स्फटिकोक्रणासाठी गरम गूळ ढवळण्यासाठी सोडण्याची शिफार्स
				केली जाते आणि अन्न सुरक्षा आणि स्वच्छता राखण्यासाठी तसेच
				गूळ बनवताना मजुरांची आवश्यकता कमी करण्यासाठी साचे
		भरतात.		
9	पुढील			णासाठी आधुनिक तंत्रज्ञान विकसित करणे .
	संशोधनाची दिशा			गूळ पावडर तयार करण्याचे तंत्रज्ञान विकसित करणे.
				वधीत चालू प्रक्रियेदरम्यान काकवी तयार करण्याचे यंत्र विकसित
		•	रणे. — ——	J · · · · · · · · · · · · · · · · · · ·
		•	`	वाळवण्यासाठी यंत्र विकसित करणे.
		•	. •	मूल्यवर्धित अन्नपदार्थ व त्यासाठी योग्य साठवणूक तंत्रज्ञान विकसित
10	संशोधन योजना/	करणे.		
10	संशाधन योजना/ केंद्राच्या			न्लेल्या तंत्रज्ञानाचे व्यावसायिकदृष्ट्या प्रसारण करणे व महसुली
	कद्राच्या सुधारणेसाठी/	उत्पन्न वाढवणे . 2. विविध संशोधन संस्थांकडून संशोधन कार्यासाठी निधी उपलब्ध करणे		
	सुवारणसाठा/ बळकटी			वन संस्थाकडून संशायन कार्यासाठा निया उपलब्य करण केंद्रांतर्गत प्रशिक्षण केंद्र उभारणे .
	करणासाठी			प्रातानता त्राराक्षण पण्न उमारण . -हाळघर व यांत्रिकीकृत गु-हाळघराचे बळकटीकरण करणे व ते
	आवश्यक			वापरासाठी अद्ययावत करणे.
	असलेले उपाय	\ \ \ \ \ \ \ \ \ \ \ \ \ \ \ \ \ \ \	ster at the	TAXABLE FIGURE IV.
	-1111111 9 31 3			

- संशोधन योजना/ केंद्राचे ऐतिहासिक नाविन्य पूर्ण ठळक घडामोडीचे क्षणचित्रे / फोटो
- राज्यातील तसेच लगतच्या राज्यांमधील 10000+ शेतकऱ्यांपर्यंत गूळ प्रायोगिक वनस्पतीचे तंत्रज्ञान प्रसारित केले गेले आणि काही शेतकऱ्यांनी हे तंत्रज्ञान अंशतः किंवा पूर्णपणे स्वीकारले.
- द्रव गूळ उत्पादन तंत्रज्ञान सुमारे 3000 शेतकऱ्यांपर्यंत प्रसारित केले गेले आणि नवउद्योजकांनी वेगवेगळ्या ब्रॅंड नावांनी द्रव गुळ बनवायला सुरुवात केली.
- गूळ प्रक्रिया तंत्रज्ञानाचे व्यावसायिकीकरण (10 लाभार्थी) केले.

Okra Powder (Clarification Agent)

Modified Electronic Thermometer

Modified Furnace, Boiling pan, tipping mechanism and Churner

Improved sugarcane juice filtration assembly

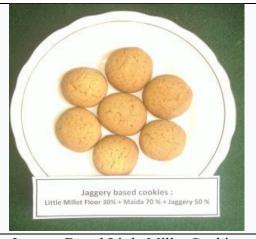
Hot jaggery stirring and filling mechanism

Improved Sugarcane juice collection tank

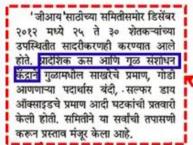
Jaggery Based Finger Millet Cookies

Jaggery Based Little Millet Cookies

Liquid Jaggery

<u>Reference</u>: Maharashtra Times News Paper , 19 Nov. 2013

Multiple Effect Evaporator for Jaggery Processing

Jaggery Powder Making Machine